

Mokanda nwa Polo nwa ntubo oka Bakoliti Maphoo ma etatele

Polo aingolaka ingomba sa Koliti o imbanga see saa ibale. Akyelaka omoo makombe ikoo na nzwambe (18); (Bitoma 18.1-18). Koliti yabaka monomoo na nkyisi ya ngambo o Gelesi phoo bamotonga onte ya bibale bibale bili na mabongu na mophaa na mophaa. Maphoo maabe maikye mabaka malekane omoo. Bato ba Koliti babaka babengye maumunya ndengye na ndengye na masambo ndengye na ndengye. Emba ingomba siinyakune sa baanosi saa ingolaka Polo omoo sabaka simekame na maphoo maikye, emba maphoo me mabaka matungyisa toma Polo na bokusi.

Waamana Polo o Koliti, abaka kazwe masimo maikye maabe phoo ya baanosi ba Koliti. Emba Polo amba ya bakomela mokanda nwe nwa ntubo mumu o Efese (Bitoma 19).

Mokanda mumu moli na maphoo mama:

- 1 Bakoliti 1.1-9: Ibeya na iphe melesi
- 1 Bakoliti 1.10-4.21: Mateya maakyekyi ikabwana
- 1 Bakoliti 5-7: Mateya maakyekyi:
  1. Maphoo maa soo onte ya ingomba (5.1-13)
  2. Booka (6.1-11)
  3. Ikyelela nzoto phoo ya Nkolo (6.12-20)
  4. Maphoo maakyekyi bolonga (7.1-40).

- 1 Bakoliti 8.1-11.1: Biyano pho ya maphoo makyekyi izaa manyama maambya bée mambeka oka manzambe maa bikyeko, na mobesi onte ya bato bate baefe Nwaphongo
- 1 Bakoliti 11.2-15.58: Biyano o maphoo maakyekyi:
  1. Masanga ma baanosi na elambo ya Nkolo (11.2-34),
  2. Makabo ma Bolobo Bosantu (12-14), Iakwa sa bawee (15)
- 1 Bakoliti 16.1-4: Mabonza pho ya bato ba Nwaphongo baa Yelusaleme
- 1 Bakoliti 16.5-24: Maloba ma isokya

O maphoo maso mama toma Polo kateya ndengye'ye iba onte ya Klisto sikokyi iunva maphoo maso maamana. Lowoo loolekyi maso eli laakolo lozingo.

Ibeya

¹ Inga Polo, owa bangama ibaa toma wa Yesu Klisto na phowa ya Nwaphongo, na nwebi Sositene, ² oka bée ingomba sa Nwaphongo siili o Koliti, na baanola Nwaphongo na nzela ya Yesu Klisto, na bée baabangama ibaa basantu, na baso baabangye o bilele biso nkombo ya Nkolo Yesu Klisto, ooli Nkolo ya bée na ya banga, toekomesi mokanda mumu. ³ Le obokye Ango wa banga, na Nkolo Yesu Klisto baephe ngolu na bose.

Nwaphongo kalophe bolaa na nzela ya Yesu Klisto

⁴ Naphe Nwaphongo melesi imbele siso pho ya bée, pho ya ngolu ya Nwaphongo eya ephekye

yo na nzela ya Yesu Klisto. ⁵ Onte ya Klisto, Nwaphongo aetonza na makabo maso: Makabo maso maa iwɔɔ na maa boebi. ⁶ Eli obokye Simo ya Klisto eya eyaimolaka banga, ya phikama onte ya bɛɛ, ⁷ na ndengye ya obokye bɛɛ sazanga nɔnɔ ikabo sɔnɔsɔ sa Nwaphongo, bɛɛ baaziya imbele saamiweninya Nkolo ya banga Yesu Klisto. ⁸ Eli nde yo owamoelenza nɔnɔ o suka, phɔ bɛɛ sa baa nɔnɔ na lowɔ lonolo loobe mokolo nwaamoyaa Nkolo Yesu Klisto. ⁹ Yo taalekyinya mambunu me, Nwaphongo owaebanga iyaangana na Nwana we Yesu Klisto, Nkolo ya banga.

Ikabana onte ya Ingomba

¹⁰ Bande, na nkombo ya Nkolo ya banga Yesu Klisto, naelenza obokye obe na booka, ikabana sango sabaa onte ya bɛɛ, baa moto mɔnɔmɔ onte ya molimo mɔnɔmɔ na maumunya mɔnɔmɔ. ¹¹ Phɔ, bande na nga, bato ba Kolowe banzimola obokye tɔkɔ eli onte ya bɛɛ. ¹² Nalukye iwɔ bobo: Mɔnɔmɔ na mɔnɔmɔ na bɛɛ kawɔ bobo: «Nga nali moto wa Polo», oyɔkɔ yokye: «Nga moto wa Apolo», ona mosu yokye: «Nga moto wa Petelo», ona mosu me yokye: «Nga moto wa Klisto.» ¹³ Klisto amiwata na maalo? Eli Polo owa bakaka bɛɛ o ekulusu phɔ ya bɛɛ? Bɛɛ wa batisamaka na nkombo ya Polo? ¹⁴ Naphe Nwaphongo melesi, phɔ inga siika batisa nɔnɔ moto mɔnɔmɔ onte ya bɛɛ, manya nde Klisipusu na Gayo. ¹⁵ Phɔ moto sa wɔ obokye abatisamaka na nkombo ya nga. ¹⁶ Aa! Nakulaka batisa na ibota sa Setefane. Bo sibungyi phe, siebe obokye nakulaka batisa na

moto mosuu. ¹⁷ Phɔ Klisto taika ntoma obokye naya batisa bato, kasi antoma nde obokye naya imola Simo Elaa, nga sa eimola na mayele ma bomoto, phɔ iwaa se o ekulusu sango sabaa sa pha.

Mwiya nwa ekulusu

¹⁸ Phɔ simo ya ekulusu, eli lowo la bobubusi oka bato baabunga, kasi phɔ ya banga baali o nzela ya ibikiyi, simo me eli mwiya nwa Nwaphongo. ¹⁹ Phɔ wakomama bobo: «Namooto zebi sa bato baazebi, namobuya pha malondo ma bato ba malondo.» ²⁰ Emba bato baa zebi bamowo bo? Naa bato baekola? Naa bawo ba phoo ba imbele sisi? Nwaphongo aweninya obokye zebi sa mokyisi mumu sili nwaa! ²¹ Phɔ, mokyisi na nzela ya zebi, tenwaikaeba Nwaphongo na zebi se. Eli nde na nzela nwaa nwa mateya, Nwaphongo aweni bolaa obokye abikya baanole. ²² Bayuda baongye bilekyesako, emba Baela balukye zebi. ²³ Kasi banga toimole Simo ya Yesu Klisto owa bakyaka bee o ekulusu. Phɔ ya Bayuda bawene obokye mena Simo ya soo. Nzuka phɔ ya bato bate bali Bayuda, beekye: Mena Simo ya nwaa. ²⁴ Kasi phɔ ya bato baabanga Nwaphongo, ebe Bayuda, ebe bate bali Bayuda, bawene obokye Yesu Klisto ali mwiya na boebakye pha Nwaphongo. ²⁵ Phɔ nwaa nwa Nwaphongo moli zebi koleka zebi sa bato. Emba bokoo pha Nwaphongo boli bokusi koleka bokusi pha bato. ²⁶ Bande, taakyeka naino bee bato baabanga Nwaphongo, bee oli ba nza? Onte ya bee, bato

baa zebi tebali baikye, bato ba mwiya tebali baikye, bato ba ngambo tebali baikye. ²⁷ Kasi Nwaphongo aolo bawenene bato ba nyaa o miyo ma bato, obokye aphe baali na zebi so. Aolo baali na bokoo o miyo ma bato, obokye aphe baali na bokusi so. ²⁸ Aolo bawene bee pha, batirole bee na batebali na ntina o miyo ma bato pho ya iphe bato baangambo so. ²⁹ Yango mena, moto na monom takokyi imitata o boo pha Nwaphongo. ³⁰ Nwaphongo aebuya bee na Yesu Klisto moto monom. Klisto ali pho ya banga zebi siute oka Nwaphongo: Na nzela ye, tobuto bato ba bosembo na bosantu o boo pha Nwaphongo, oolokunyosi boke bosso ambi na lomanya o boombo. ³¹ Yango mena buku pha Nwaphongo bowo bobo: «Bo moto kazingye imitata, amitate nde na maphoo maakyela Nkolo.»

2

Polo aimosi Simo ya Yesu owa bakyaka bee o ekulusu

¹ Bande, waayakaka nga oka bee, obokye naya eimola maphoo ma phele ma Nwaphongo maa bombama, sika eimola mango na yela ya nga ya iwoo, naa na boebakye pha bomoto. ² Pho nakanaka obokye nga sa eimola lowoo losuu, naeimola nde Simo ya Yesu Klisto; Yesu Klisto owa bakyaka bee o ekulusu. ³ Yango mena, imbele saakoma nga oka bee, sikaka ba na bokusi; nabaka naile, nabaka natekyenele. ⁴ Mateya ma nga, na maphoo maa baka nga

naeyimole, siikaka ba na mawo na boefakye pha bomoto. Eli nde Bolobo owa baka kateya mwiya nwe o maphoo ma baka nga na wo. ⁵ Yango mena, ianola sa bee ete siute na zebi sa bomoto, kasi nde na mwiya nwa Nwaphongo.

Zebi sa Nwaphongo

⁶ Banga toimole zebi oka baanosi baalongoba o miyo ma Nwaphongo. Kasi teli zebi sa mokyisi mumu, naa pha bakonzi ba mokyisi mumu; pho be, bakomi o suka. ⁷ Banga toimole zebi sa Nwaphongo saa bombama; asibomba na bato ba mokyisi. Nwaphongo, mena yo sa taakyela mokyisi, akanaka, yokye, aloteya sango obokye banga tozwe ngambo. ⁸ Nono monomo na bakonzi ba mokyisi mumu, taika eba zebi sa Nwaphongo; bo basiebaka, nde tebabakyaka Nkolo owa nkyemo o ekulusu. ⁹ Kasi eli nde bo wakoma bee o buku obokye: «Maphoo mali naino moto sawene na saoka, na mali moto monomo sa umunya, Nwaphongo aunva ma bongya pho ya bato bamozingye.» ¹⁰ Nwaphongo aimola sekyele ye nde banga; eli Bolobo phe moto owaloimola yango. Iyo, Bolobo kaebe maphoo maso, ebe na maumunya ma Nwaphongo maa bombama. ¹¹ Oka moto, nde Bolobo booli onte ye, boebe maphoo maso maali o ndondo ye. Kasi moto mosuu taamaebe. Nde bomo me, maumunya ma Nwaphongo, kyemaebe nde Bolobo. ¹² Banga, toloika zwa Bolobo boute o mokyisi mumu, kasi tozwa nde Bolobo boute na Nwaphongo, obokye toebe maphoo malaa malokyele yo. ¹³ Emba toloowo

maphoo me na zebi siiteya bato, kasi towo maphoo me na maloba maaloteya Bolobo pha Nwaphongo. Na bomoo tolimbole maphoo ma Bolobo pha Nwaphongo nde oka bato bali na Bolobo me. ¹⁴ Moto otooli na Bolobo pha Nwaphongo, takokyi eba maphoo ma phele maaute na Bolobo me. Oka ye, maphoo me mali ndokolo nwaa; takokyi imaeba, pho bamaebe nde booli na Bolobo me. ¹⁵ Yango mena, moto oli na Bolobo pha Nwaphongo, akokyi eba maphoo maso, na maabe na malaa; kasi maakyele yo moto takokyi wo obokye mali mabe. ¹⁶ Pho o buku pha Nwaphongo bakoma obokye: «Okoebe maumunya ma Nkolo nza? Okokyi imoteya nza?» Kasi banga, toli na maumunya ma Klisto.

3

Bato baetoma ba Nwaphongo

¹ Bande, sikokakyi iyewole ndokolo bato baali na Bolobo pha Nwaphongo, kasi naewosi ndokolo bato ba mokyisi mumu, pho bée otaa baa bana bakye o ianola Klisto. ² Naephekye nde maoku, kasi ntoma inkusi phe, pho ntoma inkusi tiikyi koka na bée. Ebe na unwanwa eye, tokokyi nana yango. ³ Pho bée otaa baa naino ibika ndokolo bato ba mokyisi mumu. Oli na zuwa na ná iwelana onte ya bée. Mena toteya obokye oli naino nde bato ba mokyisi mumu, na obokye kombe mitambwisa na bomoto? ⁴ Waawo monomo na bée obokye: «Inga moto wa Polo», omoyoko yokye: «Inga

moto wa Apolo», mena tokyele nde bookokyele bato ba mokyisi? ⁵ Apolo ali nza? Na nga Polo nali nza? Banga baso toli nde bato baetoma ya Nwaphongo. Na nzela ya banga, bée obuto baanosi. Banga baso babale, moto na moto kakokya etoma eya mophe Nwaphongo obokye aekyele: ⁶ Toli ndokolo babasi ba manzabi. Inga naphikiyi mumboto, Apolo amosweye maa. Kasi okomokosa, eli nde Nwaphongo. ⁷ Yango mena, na moto ophikakiyi, na osweyakiyi maa, bée baso babale bali nde phaa. Kasi eli nde Nwaphongo okyesi etoma eso, pho yo moto ookose mumboto mamuna. ⁸ Moto ophikakiyi, na moto osweyakiyi maa, bakokaa. Nwaphongo amophe moto na moto mbano ekokaa na etoma ekyesi yo. ⁹ Pho banga na Apolo toli bato ba etoma ba Nwaphongo, emba bée, oli inzabi na ingambi sa Nwaphongo.

¹⁰ Nakyelele na bolaa makafo mampe Nwaphongo, ndokolo moto okoebe itonga ingambi. Nasiwangya na bolaa. Kasi o sima moto mosuu aesi ya sitomga. Kasi moto na moto akyebe na motongyesi nwe. ¹¹ Ingambi saunva wangyema, iwangya me eli nde Yesu Klisto. Moto mosuu takokyi ikula wangya mowangyesi mosuu, nde njwango mamuna. ¹² O elele eewangye bée ingambi me, bana bamotonga na itela, baayoko na bibuni ba motiya, bayoko na mabanga ma motiya. Bayoko bamotonga na makonzi, na maakiyi, na ná ndele. ¹³ Mokolo njwamotena Nwaphongo bolombe, etoma ya moto na moto yamowenene, pho

mokolo me bitoma me biamowenene onte ya nwenya. Nwenya me nwa moteya bowakyelaka moto na moto etoma ye. ¹⁴ Bo ingambi sa moto tesiziki na nwenya, nwanaka etoma ye eli elaa, yo amozwa mbando ye. ¹⁵ Nzuka bo ingambi sa moto siziki, amozanga mbano, kasi yo mampenza amobika. Yamoba ndokolo moto abiki o iwaa sa nwenya. ¹⁶ Bèe koebe na bolaa obokye oli Tempelo ya Nwaphongo, na Bolobo pha Nwaphongo bozale onte ya bèe. ¹⁷ Bo moto aoti Tempelo ya Nwaphongo, Nwaphongo ne aamooto. Pho Tempelo ya Nwaphongo eli esantu. Na bèe oli ndokolo Tempelo ye. ¹⁸ Moto sa mikosa. Bo moto monomo onte ya bèe kaumunya obokye ali na zebi o miyo ma bato ba mokyisi mumu, abutwe ndokolo moto wa nwaa obokye ambe zwa saakolo zebi. ¹⁹ Pho zebi sa bato ba mokyisi mumu, sili nwaa o miyo ma Nwaphongo. O buku pha Nwaphongo wakomama bofo: «Zebi sa bato ba mokyisi mumu, sibutwe izengye si babisa na Nwaphongo.» ²⁰ Bakula na koma bofo: «Nkolo kaebe maumunya ma bato baali na zebi. Kaebe obokye maumunya me mali nde pha.» ²¹ Yango mena, moto sa mitata pho ya nwebi ne moto, maphoo maso mali ma bèe. ²² Ebe Polo, ebe Apolo, ebe Petelo, ebe mokyisi, ebe bomoo, ebe iwaa, ebe maphoo ma lolu eye, ebe maphoo maamoya, iso ili ya bèe. ²³ Kasi bèe, oli bato ba Klisto, Klisto ali moto wa Nwaphongo.

Batoma ba Klisto

¹ Esengyesi obokye olokpe ndokolo bato baetoma ba Klisto. Maphoo ma phele maa bomba Nwaphongo, mali onte ya banga. ² Ekpele ekyeongye bee oka moto oophe bee etoma, eli nde obokye akyele etoma me na bosembo. ³ Ebe bee, ebe bato basuu, okokyi invole obokye nakyele maphoo mabe naa malaa. Oka nga tewakyele ekpele. Na nga mampenza, sikokyi imitenela bolombe. ⁴ O bosembo, simiwene obokye nakyele maphoo mabe, kasi mena telukye iwoo obokye nakyele nde maphoo malaa na malaa. Eli nde Nkolo moto owamuntanela bolombe. ⁵ Yango mena, bo imbele saa meka Nkolo naino tesikokyi, bee satatenela moto bolombe. Taaziya Nkolo ayee: Nde yo moto owamoya weninya maphoo maso maabombama na maumunya maali o mandondo ma bato. Emba moto na moto amozwa ngambo ekokyi ne oka Nwaphongo. ⁶ Bande, naekpesi ete ya nga mampenza, na ya Apolo pho ya ieteya. Nazingyi obokye na nzela ya banga, ombe na eba ntina ya ete ekyewoo bofo: «Suka nde o Mifeko, saakala». Emba bee saba na lolendo la iba mbale na moto monomoo ombe iina omoyoko onte ya bee. ⁷ Kolekya bebi baayoko na ekpele'ye? Iso ili na we, Nwaphongo aephe yango nde boephe. Ka emba bo aephe yango nde boephe, pho ya'ye kombe mitata na yango ndokolo wa izwa nde na bokusi pha we mampenza? ⁸ Bokoumunya obokye ombo zwa iso isengyesi na bee, ombo zwa na bizwele biikye! Koumunya na obokye bee obuto bakonzi, kasi

banga phe! Nazingye obee baakolo bakonzi, pho na banga tobe bakonzi holi b̄εε. ⁹ Nga naebe obokye banga batoma, Nwaphongo alokyela o molongɔ ɲwa suka: Toli ndokolo bato bazwe etumbu ya iwaa, pho ya obokye balobome o miyo ma bato ba mokyisi mobimba na ma baanzelu. ¹⁰ Banga toyeyya pho ya Klisto, kasi b̄εε koumunya obokye oli bato ba zebi. Banga toli bakɔɔ, kasi b̄εε koumunya obokye oli na bokusi. Banga toli bato pha, kasi b̄εε koumunya obokye oli bato banene. ¹¹ Nɔnɔ unwanwa eye, banga towe na manzala na ná phowa ya maa, tololi na bitobu. Balowande, tozangye ingambi, tokyemiengyebana mboka eso, ¹² towene mpasi na iluka na maboko ma banga mampenza. Walotole bε, banga toɓapambole, walonyokolo b̄εε banga toititale, ¹³ walosongyele b̄εε na maphoo mabole, banga toɓabuyisa maphoo malaa. Nɔnɔ unwanwa eye balowene ndokolo sokoto ya mokyisi, ndokolo vala. ¹⁴ Sikyi ekomela maphoo mamana pho ya obokye naephe soɔ, kasi pho ya obokye naeteya ndokolo bana ba nga baalozingo. ¹⁵ Na bo ozwe bateye nkoto iko baeteya na nkombo ya Klisto, oli nde na Ango monomo, pho eli nde nga moto owa ebota onte ya Yesu Klisto, imbεε sa eyelela nga na Simo Elaa. ¹⁶ Emba naongye na b̄εε obengye matambe ma nga. ¹⁷ Yango mena, naetomesi Timote. Ooli ɲwana wa nga wa lozingo, na owa anola Nkolo na ndondo yɔnɔyɔ. Iyo amoekundolela maphoo matambule na nga bomoo pha nga onte ya Yesu Klisto, na bookoteya nga mateya ma nga mboka

eso o mangomba maso. ¹⁸ Bato baayoko onte ya b̄e batondi na lolendo, pho baumunya obokye esiya ekyeka. ¹⁹ Kasi bo Nwaphongo anosi, namoya oka b̄e nde minkolo iye. Emba esi bengye maloba ma bato balolendo babana, kasi namokyeka mwiya nwa b̄e. ²⁰ Pho bokonzi pha Nwaphongo teli lowo la maloba, kasi nde la mwiya. ²¹ B̄e kozingye'ye? Naeyelele na phimbo ndee naeyelele na lozingo loso nana b̄ose?

5

Lowo loobe onte ya ingomba

¹ Inga naokye bakye miwoko mboka eso obokye lowo loko la so loli onte ya b̄e, eli lowo loko loobe la obokye na bato baatebaebe Nwaphongo te bakoyi ilokyela. Naoyi obokye moanosi monomo onte ya b̄e kalale na nwasi wa angu. ² B̄e unwanwa eye otaa ba na lolendo! Ekokoyi obokye b̄e obe na ngongo, na moto owakyela lowo la so lalona, yabaka obokye b̄e omowiinya onte ya b̄e. ³⁻⁴ Pho ya nga, na bo nali itakye na b̄e na nzoto, kasi o molimo nali na b̄e elele yoko. Na nkombo ya Nkolo ya banga Yesu, nambo nyete moto okyesi lowo loobe lalona, ndokolo nabaka na b̄e elele yoko. Wamoangana b̄e, namoba na b̄e elele yoko o molimo, mwiya nwa Nkolo ya banga Yesu nwamowene. ⁵ Emba yengyelakoyi obokye b̄e oambya moto mona oka Molemba pho nzoto ya masumu iwee, kasi abikye o molimo mokolo nwa moya Nkolo. ⁶ Tololi na lowo la imitata wawana,

bèe koebe na bolaa obokye: «Ŋwana ndambo wa munɔ mokyele na bée mapa moulole beseni mobimba ya faline.» ⁷ Bèe koebe obokye Bayuda oeseleko ya bée ekyeumunya bée itokolo sa bée o Ezipito, bavakye nɔɔ iso ya kalakala, bambe zaa mapa ma sika matemaika kyela bée na munɔɔ. Na bèe kyelaka nde bomɔ, phɔ obutwe mapa maa sika maazangi munɔɔ. Phɔ banga toli na eseleko ekyeumunya bée itokolo sa bée o Ezipito eya sika. ⁸ Tokyele eseleko ya banga, toloeze na mapa makyela bée na munɔ nwa kalakala nwa masumu na maphɔɔ maabe, kasi na mapa mate mali na munɔɔ, yango eli maphɔɔ ma bosembo na maa phele. ⁹ O mokanda nwaekomelaka nga phanza, nawoko na bèe ngakye, bèe saangana na bato baakyele mobulu nwa babasi na bampele. ¹⁰ Bo nawoko babona, teli obokye bèe olote bato basɔ baatebaebe Nwaphongo. Bo yabaka obokye olote bato basɔ baakyele mobulu nwa babasi na bampele, baamengyele mbolo ya bebi, bali baibi, baasambele bikyeko, bèe nde omanakyi o mokyisi mumu. ¹¹ Kasi naekomelaka babona obokye bèe saangana na bato bawɔ obokye bali baanosi, nzuka bakyele maphɔɔ maa sɔɔ, bali na looto, basambele ma nzambe ma bikyeko, batole bato, bakule mengyela mbolo ya bebi, balangye maleku naa baibi. Esengyesi obokye bèe sazaana na bato ba ndengye mena elele yɔnɔyɔ. ¹²⁻¹³ Yango mena, teli lowɔ la nga obokye natene bolombe pha bato baatebali baklisto. Eli nde Nwaphongo owaa batenela bolombe. Kasi bèe, esengyesi obokye okyekye

maphoo ma bebi na bee. Wakomama boho:
«Wiinya bato baabe onte ya bee.»

6

Isongyelana onte ya baklisto

¹ Bo monomo na bee azwe lowoo na nwebi ne moanosi, pho ya'ye kakye aamba na nwebi ne moanosi o boo pha bananga batebaebe Nwaphongo? Pho ya'ye taiki kyende oka bato ba Nwaphongo? ² Bee toebe obokye bato ba Nwaphongo bamotena bolombe pha munse muso? Ka bo bee wa motena bolombe pha munse muso, tombi koka itena bolombe o maphoo maki maki? ³ Bee toebe obokye banga bato bamotena bolombe pha baanzelu? Emba tomba otwa itena bolombe pha maphoo ma bomoo pha banga o mokyisi mumu? ⁴ Wazwe bee toko ndengye mena, bee kokye kpa bananga bato bate bali o ingomba. ⁵ Nawo babona pho naephe soo! Eli phele obokye onte ya bee tombi baa nana moto monomo wa zebi okokyi ibongya maphoo bo bebi bazwe toko? ⁶ Kasi ndengye'ye moanosi monomo bo ali na nwambo na nwebi ne, baambe kye saamba o boo pha bananga baatebali baanosi? ⁷ Nde phele, lowo la nsambo onte ya bee, loteya obokye bee obungyi. Bo moto kaekyele maphoo maabe, pho ya'ye bee tokuya? Bo moto kaebololo ekpele, pho ya'ye tomolele yango? ⁸ Kasi eli nde bee mampenza baekyele maphoo maabe na babololo bato mbolo! Kokyele na babona na bebi na bee baanosi! ⁹ Bande, koebe obokye bato

baakyele maphoo mabe ete banyolo o bokonzi pha Nwaphongo. Bèè samikosa! Eli bato baakyele maphoo ma soo, basambele bikyeko, bato bakyele baphemba, bampele balale na bebi na bée bampele, ¹⁰ ebe baibi, ebe baamengyele mbolo ya bebi, ebe balangyi ba maleku, ebe bato baatole bebi na be, ebe bato baabobolo mbolo ya bebi na be, bée baso ete banyolo o bokonzi pha Nwaphongo. ¹¹ Onte ya bèè baayoko babaka ndengye mena. Kasi Nwaphongo akunyola bofe pha bèè, aeyolo obokye obe bato be, aebuya bato ba bosembo o soo phe pho koanole Nkolo Yesu Klisto, na nzela ya Bolobo pha Nwaphongo booli onte ya banga.

Nzoto ya wè oikyelele na Nwaphongo

¹² Bana onte ya bèè bawo bekye: «Nakokyi ikyela maphoo maso maazingyi nga.» Eli bomo. Kasi maphoo maso temali malaa pho ya bèè. Nakokyi iwo ngakye: «Nakokyi ikyela maphoo maso maazingyi nga.» Kasi esiimile ibutwa moombo nwa maphoo mamana. ¹³ Kokule nawo pho ya ntoma ya iza obokye: «Ntoma ili pho ya ibuu, ibuu sili pho ya ntoma.» Eli bomo, kasi Nwaphongo amoboma iso ibale. Kasi pho ya maphoo makyekyi bondumba, nzoto ya moto teyaika kyelama pho ya bondumba, kasi pho ya Nkolo. Eli nde Nkolo oli mokonzi nwa nzoto. ¹⁴ Pho ndengye eya kundola Nwaphongo Nkolo Yesu onte ya bawee, alokundola na banga nde bomo na mwiya nwe. ¹⁵ Bèè toebe? Nzoto ya bèè ili binango ba nzoto ya Klisto. Emba, nakokyi ikpa enango ya nzoto ya Klisto naebuya

enango ya nzoto ya nwanwasi wa ndumba? Tewakokyi ikyelama na mbala! ¹⁶ Pho moto okoangane na nwanwasi wa ndumba, abuto nee moto mɔnɔmɔ. O buku pha Nwaphongo bakoma bofo: «Be babale bamobutwa moto mɔnɔmɔ.» ¹⁷ Kasi moto okoangane na Nkolo, kabutwe nee moto mɔnɔmɔ o nzela ya Bolobo. ¹⁸ Bèe lota bondumba. Masumu maso maasu makokyi ikyela moto, temato nzoto ye, kasi moto omi-ambye na bondumba, kato nzoto ye mampenza. ¹⁹ Bèe toebe obokye nzoto ya bèe ili Tempelo ya Bolobo Bosantu? Pho Nwaphongo aephe Bolobo Bosantu boozale o nzoto ya bèe. Emba toli bakolo ba nzoto ya bèe. ²⁰ Bèe, Nwaphongo aeyomba boombi na motiya moikye, yango mena osengyesi ikyelele nzoto ya bèe pho ya iphe Nwaphongo nkyemo.

7

Mapho maakyekyi bolonga

¹ Pho ya mapho mankomelaka bèe o mokanda, na wo bofo: Eli bolaa obokye lele yo salonga. ² Kasi ombi ba mapho ma so maikye onte ya bèe, esengyesi obokye lele munsɔ abee na nwanwasi we, na nwanwasi musɔ abee na lele we. ³ Lele asengyesi ikokya phowa ya nwanwasi we, na nwanwasi aengyesi ikokya phowa ya lele we. ⁴ Nwanwasi tali na bokonzi mi nzoto ye, kasi nde lele we. Nde bomo pho ya lele, lele tali na bokonzi mi nzoto ye, kasi nde nwasi we. ⁵ Bèe sakabana matangye, boteebe obokye ooka ikabana matangye nwana

imbele pho ya ibondela. Emba sima ombe ya butwa bo wamele b̄e, botebe bomo, otoebe imibatela, Molembe amoluka malondo obokye b̄e okaa. ⁶ Mapho maaewole nga mama, teli obokye naetomisa ikyela bomo, kasi mena naephe nde nzela obokye, bo b̄e ozingyi ilonga, teli bofe. ⁷ Eli phele, nazingye obokye moto munsō afe ndenga boli nga, kasi Nwaphongo kaphe moto na moto ikabo sikokyi ne. ⁸ Pho ya mandenga na mazengye, na wo na b̄e ngakye eli bola obokye ofe booli nga. ⁹ Kasi bo b̄e otokokye ikuya, eli bolaa obokye olongye na obokye owee na phowa. ¹⁰ Oka b̄e baunva longā, naephe motindo moote muute na nga, kasi moute na Nkolo: Nwanwasi wa bolonga takokyi ikabana na lele we. ¹¹ Kasi bo nwanwasi ale lele we, yo sakula zala bolonga bosuu, naa akule bongya yo na lele we. Na lele ne, takokyi ile nwanwasi we. ¹² Oka bato bayoko, nawo bofo (eye kyewo nga mampenza, teewo Nkolo): Bo lele, ooli moklisto, ali na nwanwasi otoebe Nwaphongo, bo nwanwasi me ali na phowa ya iikala izala ne, lele mona takokyi imole. ¹³ Nde bomo me, bo nwanwasi ooli moklisto ali na lele otoebe Nwaphongo, bo lele me ali na phowa ya iikala izala ne, nwanwasi mona takokyi imole. ¹⁴ Pho lele otoanole Klisto, Nwaphongo aunva nwanola pho aangana na nwanwasi oli manosi. Nde bomo na nwanwasi otoanole Klisto, Nwaphongo aunva nwanola pho aangana na lele oli manosi. Bo tebe babona, bana ba b̄e bamoba sokoto, nzuka Nwaphongo

aunva baanola. ¹⁵ Kasi bo moto otoli moanosi azingyi imana o bolonga, amane ndeto. O maphoo mandengye mena, moanosi owa lele na owa nwanwasi tali moombo nwa bolonga, Nwaphongo aebangaka pho b̄ēe ozale na bose. ¹⁶ Pho iwe nwanwasi ooli moklisto, wamoeba ndengye'ye obokye wamobikya lele wa we? Na we lele ooli moklisto, wamoeba ndengye'ye obokye wamobikya nwanwasi wa we?

Moto na moto aikale ndengye eya mobangaka Nwaphongo

¹⁷ Manya nde lowo lalona, pho ya maphoo maayoko maso, moto na moto aikale ibika nde na iyalo se saamophe Nkolo, na bo wabaka yo phanza imbele saamobangaka Nwaphongo. Mena eli motindo moophe nga o mangomba maso. ¹⁸ Bo moto bamobelekye o boo pha izwa yo mbela ya Nwaphongo, aikale nde bomo, bo moto abaka mungbotu wazwa yo mbela ya Nwaphongo, yo sa mibele. ¹⁹ Baebele, babe saebele: Tewali na ntina. Lowo la ntina eli nde ikokya maphoo maatome Nwaphongo. ²⁰ Esengyesi obokye moto na moto aikale bo wabaka yo imbele saazwa yo mbela ya Nwaphongo. ²¹ Wabaka moombo imbele saebanga Nwaphongo, sa mitungyisa na lowo me. Ka bo ozwe nkonzō ya ibutwa somi, omibuya somi bobele. ²² Moombo, owabanga Nkolo, ali moto oomani o boombo, abuto moto wa Nkolo. Nde bomo me, somi owabanga Klisto, ali moombo nwe. ²³ Nwaphongo aeyomba na motiya moikye, b̄ēe sabotwa baombo ba

bato. ²⁴ Bande, moto na moto aikale o boo pha Nwaphongo nde bo wabaka yo phanza, waamozwa mbela ya Nwaphongo.

Maphoo maakyeki mandenga na mazengye

²⁵ Oka bato baali mandenga, sikyi zwa maphoo uta oka Nkolo, obokye naewole, ka naewole maumunya ma nga, moto wa Nwaphongo na ngolu ye. Okyele mandondo ma bee imee, o maanole. ²⁶ Naumunya obokye pho ya mpasi eli lolu eye o mokyisi, eli bolaa pho ya moto obokye aikale nde boli iyo. ²⁷ Ooli na nwanwasi, sa luka imole, ooli ndenga, yo sa longa nwanwasi. ²⁸ Ka bo olongyi, toikiyi kyela bofe, na bo ngondo azasi bolonga, taikiyi kyela bofe. Kasi baalongyi babana: Bamoba na minyoko o ma-longa ma bee mokolo na mokolo, yango mena, nazingyi obokye naebikya iminyoko mamina. ²⁹ Bande, nalukye ewole bofo: Tewakuli ikala itakye, tata unwanwa eye esengyesi obokye bampele baalonga babe ndokolo tebaika longa. ³⁰ Baalele, babe ndokolo tebaalele. Baali na nkyisa, babe ndokolo tebali na nkyisa. Baaombe mbolo, babe ndokolo tebali na mbolo. ³¹ Baakyelele mbolo ya mokyisi mumu, babe ndokolo tebaikyelele, pho maphoo ma mokyisi mumu mamolekana. ³² Nazingyi obokye bee saba na nkaa. Moto ooli salonga, amiphkye o maphoo ma Nkolo, akyelakye obokye asepelisa Nkolo. ³³ Ka moto owalonga, kamiphe o maphoo ma mokyisi mumu, kakyele obokye asepelisa nwanwasi we. ³⁴ Kaumunya maphoo mabale. Nde bomu me, nwanwasi ooli sazala bolonga,

naa ngondo, kamiphe o maphoo ma Nkolo, pho ali na phowa ya imiphe oka Nkolo, o maphoo maakelele yo na o maphoo maamunya yo. Kasi nwanwasi owa zala bolonga, kamiphe o maphoo ma mokyisi mumu, kakelele obokye asepelisa lele we. ³⁵ Nawo babona pho ya bolaa pha bee, teli pho ya iyebekyisa izengye, nazingyi obokye bee obe ndengye ekoki, omiphe muuwosi o etoma ya Nkolo. ³⁶ Bo munzenga azingyi ngondo monomo obokye kamolongye, sima baoka, beekye: Tebakule longana, bo phowa ya ilonga eyelesi munzenga mona, aweni obokye bo ale ngondo me, etewabongo, akoki imolonga bozingyi yo, mena takelele isumu. ³⁷ Ka bo munzenga mona akani phele o ndondo ye obokye yo salonga, bo akoki ititala obokye ebe nde bomo bokani yo, akyesi bolaa obokye yo salonga ngondo mona. ³⁸ Na bomo, bo munzenga azingyi ilonga ngondo ozingyi yo, akyesi bolaa. Ka yo okole ilonga akuli kyela bolaa boleki. ³⁹ Nwanwasi ozasi bolonga abe nde na lele we imbelele sisi sili bee na bomo, ka bo lele we awee, akoki izala bolonga na lele ozingyi yo, elaa abe moklisto. ⁴⁰ Nzuka inga naumunya bobo: Nwanwasi amoba na nkyisa koleka, bo tazasi bolonga. Naanole obokye, na nga, nali na Bolobo pha Nwaphongo.

8

Nsoti ya manyama ikyambya bee manzambe ma bikyeko

¹ O maphoo maakyekyi nsoti ikyiambya bée oka manzambe ma bikyeko, toebe obokye banga baso toli na boebakye pha maphoo. Boebakye me bophe moto mawala. Kasi lozingo, lolenza aanola sa banga. ² Bo moto kaumunya obokye kaebe lowo, naino taebi bo sengyelakyi yo iyeba. ³ Ka bo moto kazingye Nwaphongo, iyo mona Nwaphongo kamoebe.

⁴ Motuna nwango mumu: Banga tokokyi izaa nsoti ya manyama ikiyute o mambeka maambya bée oka manzambe ma bikyeko? Toebe na bolaa obokye nzambe ya ekyeko tali o mokyisi mumu, toebe na obokye Nwaphongo ali nde yo monom. ⁵ Na bo mbolo ikiyibangye bée manzambe bo ili, ebe o ikolo, ebe o se, na bom, manzambe maikye mali, na bankolo baikye bali. ⁶ Ka pho ya banga, toebe obokye Nwaphongo ali nde yo monom, ali Ango wa banga, iyo owakyela mbolo iso, na banga tobikye pho ye. Na Nkolo ali nde yo monom, Yesu Klisto, owakyelaka mbolo iso na mwiya nwa Nwaphongo, amba na lobikya.

⁷ Ka bato baso tebaebe lowo la phele lalona. Baayoko baloboko meele na manzambe ma bikyeko, na unwanwa eye, baze nsoti ikyambya bée oka manzambe ma bikyeko. Mau-munya ma bée mali makoo. Bamiweninya obokye babuto na sokoto pho baze nsoti me mina. ⁸ Ntoma eteilokomya phenephe na Nwaphongo, bo toloize otolokyele ekpele, na bo toize, otolozwe na ekpele.

⁹ Boumbo bée mana o boombo pha manzambe

ma bikyeko, oebaka obokye maphoo makyele b'ee me sa nyosa bali na aanola sikuwe o maphoo mabe. ¹⁰ Na bomoo, bo moto ooli na aanola sikuwe, aeweni we moto oli na boebakye pha maphoo, ozasi koze o tempelo ya nzambe ya ekyeko, etabe ne na maumunya ya we obokye azakye ne nsoti ikyambya b'ee oka manzambe ma bikyeko? ¹¹ Emba phoo ya boebakye pha we, wamovaka nwebi oli na ianola sikuwe mona o maphoo mabe, nzuka Klisto awa phoo ye. ¹² Boebe obokye kokyelele bebi baali na ianola sikuwe boebe, mena boebe me kobokyelele nde Klisto yo mampenza. ¹³ Yango mena, bo ntoma ikyize nga ili ibaku phoo ya nwebi na nga, esikule zaa nsoti me phoo nga sakyela obokye nwebi akaa phoo ya nga.

9

Toma ali na bosomi

¹ Inga sili somi? Nga sili toma? Nga sika wene Yesu, Nkolo wa banga? B'ee toli mbuma ya etoma eya kyelela nga Nkolo? ² Na bo bato baayoko tebaanole obokye nali toma, b'ee koebe na bola obokye nali toma. Na bomoo, bo obuto b'ee bato ba Nkolo ph'ee, oli b'ee mampenza elembetele ekyeteya obokye nali toma. ³ Oka bato batebaanole obokye nali toma, nababuyisa bobo: ⁴ Banga tolokokakayi izaa na inywaa phoo ya etoma ekyekyele banga eye? ⁵ Banga tolokokakayi ikpa ngondo monomo ooli moanosi obokye abe njwasi wa banga bo okokyele batoma bayoko, na bana nyango na

Nkolo, na Petelo? ⁶ Na inga na Balanaba, tolokokakayi ile ikyela etoma? ⁷ Tuluku nza okokyele etoma kambe miphuta yo mampenza? Moto nza owaunva phika mumboto, nokyi abe sa zaa ina mbuma wakute yango? Moto nza owaunva okolo manyama, nokyi abe sa nywaa maaku ma manyama mamana? ⁸ Bèè sabuya obokye nawo babona pho eli maphoo maakyele banga bato. Na mobeko nwa Mose mokule wo nde bomo me. ⁹ Na bomo, bakoma o mobeko me bobo: «Sa kanga munoko nwa ngombe bo kyeekeyelele etoma ya itokolo ble». Bèè koumunya obokye Nwaphongo awoko babona nde pho ya mangombe? ¹⁰ Nwaphongo awoko babona nde pho ya banga obokye aloteya bobo: Baakyele etoma ya Nkolo basengyesi izwa iphuti oka bato baakyelele be. Moto okobale inzabi, na moto okonoko maanza, bakyele etoma na maumunya obokye moto na moto amozwa mbano ya etoma ye. ¹¹ Banga tophika mumboto nwa Bolobo onte ya bèè, bo kophikye bèè manza. Teli bobo obokye toongye, ebe ntoma, ebe bitobu oka bèè. ¹² Bo baayoko bazwe mbolo oka bèè, ekokyi obokye banga toizwe ileka bèè babana. Ka banga toloikaka zinga ikyela maphoo mamana. Toititala obokye nono lowo lonolo lango saoto Simo Elaa ya Klisto. ¹³ Bo koebe na bolaa obokye baakyele etoma o Tempelo bazwe ntoma ya bèè nde wamo wawana. Na baamba mambeka oka Nwaphongo, bazwe na bèè ntoma nde o mambeka maamba bèè mamana. ¹⁴ Nde bomo me, Nkolo aambya ndingyisa obokye bato baanole Simo Elaa, basungye na bèè bato baaimole Simo

me. ¹⁵ Ka siika eonga nɔnɔ ekpele; ɓo nakomi maphɔɔ mamana, teli obokye unwanwa eye namotata onga. Na ɓomɔ, namozinga obokye nawe na nzala, na obokye ɓambɔɔ lowɔ la kaa looli na nga lolo. ¹⁶ Sili na lowɔ la imikumisa obokye naimole Simo Elaa; eli etoma eya mpe Nkolo obokye naekyele. Bo siimosi Simo Elaa, eli ngɔngɔ ya nga! ¹⁷ Bo ebakyi obokye naɔɔkɔ etoma eye nga mampenza, nde naziyakyi obokye nazwe iphuti. Ka oli yango nde etoma eya mpe Nkolo obokye naekyele; yango mena namiphɛ obokye etoma me eunve na ɓolaa. ¹⁸ Ka iphuti sa nga embi ɓa iye? Ebakyi obokye nazwe ɓaphalanga phɔ nali moimosi wa Simo Elaa. Sikyi kyela ɓomɔ; iphuti sa nga, eli nkyisa, iili na nga, phɔ ya imola Simo Elaa pha, sa zwa nɔnɔ ekpele oka moto. ¹⁹ Nali sɔmi; sili moombo ɓwa moto. Kasi namiphɛ ndokolo moombo ɓwa ɓato ɓasɔ, obokye nazwe ɓato ɓaikye phɔ ya Klisto. ²⁰ Bo nali onte ya Bayuda, naamibuya ndokolo Moyuda obokye nabazwe phɔ ya Klisto. Na ɓo nga mampenza sikumole mibeko ma Mose, ɓo nali onte ya ɓaamikumole, naamibuya ndokolo ɓɛ, obokye nabazwe phɔ ya Klisto. ²¹ Nde ɓomɔ me, ɓo nali onte ya ɓato ɓaatebaeɓe mibeko ma Mose, naamibuya ndokolo ɓɛ, obokye nabazwe phɔ ya Klisto. Mena telukye iwɔ obokye sikumole mibeko ma Nwaphongo; phɔ inga nali o se ya mibeko ma Klisto. ²² Bo nali onte ya ɓaali na ianola sikuwe, naamibuya na nga ndokolo moto wa ianola sikuwe obokye nabazwe phɔ ya Klisto. Nakyele ɓaɓona oka ɓato ɓasɔ obokye na manzela masɔ, nabikya nɔnɔ ɓayɔko.

²³ Nakyele maphoo maso maamana pho ya Simo Elaa obokye nazwe iyalo silaa oka Nwaphongo. ²⁴ Bèe koebe na bolaa obokye bo bato bamekane ikyilingana, bakyilingane bée baso, ka kyezwe mbano nde moto monomō. Na bomō, bée, kyilingana na bolaa obokye ozwe mbano. ²⁵ Bato baso baamiphe o iyekola ikyilingana, bamikyisa na maphoo maikye. Bakyele babona obokye bazwe ekpele eyamoba sa kōkō; ka banga tokyele babona obokye tozwe ekpele eyamokoko bobele. ²⁶ Yango mena, bo nakyilingane, miyo ma nga maso mabe nde o ekpele ekyebengye nga; nali ndokolo moto okonwane ebasi, inkutu sa nga tesikokyi ikaa i mbale. ²⁷ Naweninyaa nzoto ya nga mpasi, naifanza na bolaa obokye Nwaphongo yo sa nde; ona nga okokye miteya baayoko.

10

Sakumola manzambe ma bikyeko

¹ Bande, nazingyi obokye bée o umunya lowo laakyelamaka oka bankoko ba banga wabaka bée batambule na Mose elele yonoyo. Nwaphongo atomaka ipata sonoso obokye sibabanza, bée baso. Ababanzaka na wakatisaka bée maa manene ma mangola. ² Wabaka bée onte ya ipata, na wakatisaka bée maa manene ma mangola; yabaka ndokolo bée baso babatisami onte ya Mose. ³ Bée baso bazaka ntoma elele yonoyo, eli ntoma yautaka o ikolo. ⁴ Bée baso banywaka maa ma Bolobo elele yonoyo; banywaka maa ma ifanga sa Bolobo

saabaka sibaŋgye. Ibanga me yabaka Klisto. ⁵ Ka maphoo maabaka baikye bakyele onte ya bée temabaka maphoo maphe Nwaphongo nkyisa. Yango mena bawa o bokye. ⁶ Maphoo mamana mali ndakyisa pho ya banga, obokye banga saba na maumunya mabe, bo maabaka na be. ⁷ Bèe sa nyanga na obokye omiphe o ikumola manzambe ma bikyeko, bo wakyelaka bayoko onte ya bèe. Eli bo wakoma bée o buku pha Nwaphongo bobo: «Bato bazasi obokye baze, banywe; sima batemi, babine obokye bakumole manzambe ma bikyeko». ⁸ Banga sa miphekye o mobulu nwa babasi na bampele bo wakyelaka baayoko onte ya bèe. Pho ya lowo me lalona, Nwaphongo abomaka bato nkoto mako mabale mbuka iyato na mokolo monomo. ⁹ Tolokokyi imeka ndondo ya Nkolo, bo wakyelaka baayoko onte ya bèe. Manzoo mabatwaka, mababomaka. ¹⁰ Bèe samiimaka bo wakyelaka baayoko onte ya bèe, anzelu owa iwaa ababomaka. ¹¹ Maphoo mamana mabayelelaka pho ya iphe ndakyisa oka baayoko. Bamakoma obokye balokyebisa pho imbele sili banga sisi, suka ya mokyisi ebuto phenephe. ¹² Na bomo, moto okoumunya obokye atemi na bolaa, nde kakyebe obokye yo sakaa. ¹³ Bimekyi biso biazwaka bèe eli nde bimekyi bizwe bato baso. Nwaphongo ookokokya yaalaka yo, etaale obokye omekame koleka bokusi pha be. Imbele saamoya bimekyi, Nwaphongo amoephe malondo ma iititala mi bee, na nzela ya itokolo o bimekyi me. ¹⁴ Bande na nga, yango mena lota manzambe ma bikyeko. ¹⁵ Naewole

ndokolo bato bali na malondo. Bèe mampenza oumunya maphoo mawo nga mamana. ¹⁶ Tophe Nwaphongo melesi pho ya kopho ya mapambosi. Waaenywe banga, mena teeli obokye toangane na malongo ma Klisto? Nde bomo, waaze banga ipa siitenane banga, mena teeli obokye toangane na nzoto ya Klisto? ¹⁷ Ipa sili nde sonoso. Na bo toli bato baikye, tobuto nde nzoto yonyo, pho toanga baso obokye toze ipa sonoso sasina. ¹⁸ Kyeka bana ba Isalayele. Baaze manyama mambeka bèe o etumbelo, baangane na Nwaphongo ookobonzele be. ¹⁹ Mena naewole obokye manyama, maambya bèe mambeka oka manzambe ma bikyeko, temali nana kaa yonyo. Ebe manzambe me ma bikyeko temali na ná kaa yonyo. ²⁰ Mambeka maambya bato baatebaebe Nwaphongo, bamaambya oka bikyeko; tebamaambya oka Nwaphongo. Na be, bazwe maphoo maso maabalakyelaka bikyeko. Ka nga sikyi zinga obokye bèe okyele bomo. ²¹ Bèe, tokokyi inywa mbala yonyo o kopho ya Nkolo, na o kopho ya bibekye; tokokyi izaa mbala yonyo o mesa ma Nkolo na o mesa ma bibekye. ²² Banga sa luka obokye tobangye yoo ya Nwaphongo. Bèe saumunya obokye tomolekye na bokusi.

Tokyelakye maphoo maso pho ya ikumola Nwaphongo

²³ Baayoko bawo, bèekye: Tokokyi ikyela maphoo maso maazingyi banga. Eli bomo phele. Kasi maphoo maso temali malaa pho ya banga. Tosengyesi ikyela maphoo maso

maazingyi banga, kasi maphoo maso temaakosa ianola sa bato. ²⁴ Moto na moto yo sa luka bolaa phe mampenza, alukye bolaa pha bebi. ²⁵ Beë okokyi izaa manyama maso maungya b o zando; beë sa mituna obokye oebe ntina ya mango, ²⁶ pho bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: Mokyisi na iso ili omoo, ili ya Nkolo. ²⁷ Bo moto otoebe Nwaphongo aebangyi obokye okye zaa oka ye, bo oanos ikyende, okokyi izaa ntoma iso yamoephe be; sa mituna obokye oebe ntina ya ntoma me. ²⁸ Ka bo moto awoo na baë obokye: Nyama mena euti o mambeka maambya beë oka manzambe ma bikyeko, beë sa ezaa, pho moto me aeyebuse, oebi ntina me. ²⁹ Nawoo bobo pho ya maumunya ma bayoko; siwo pho ya maumunya ma beë. Moto mosuu akokyi ituna, yokye: Pho ya'ye maumunya ma nwebi makokyi inkatela obokye nga sa kyela maphoo maazingyi nga? ³⁰ Bo naphë Nwaphongo melesi pho ya ntoma iizingyi nga izaa, pho ya'ye bantole na yango, pho na nga phe Nwaphongo melesi? ³¹ Na bomoo, na bo koze, na bo konywe, na bo kokyele ebe na lowoo iye, kyela maphoo maso pho ya ikumola Nwaphongo. ³² Beë kyela obokye mobesi nwa beë nwango sa ba ibaku, ebe pho ya Bayuda, ebe pho ya bato baatebali Bayuda, ebe pho ya ingomba sa Nwaphongo. ³³ Beë kyela ndokolo nga; nakyele bokusi obokye nasepelisa bato baso o maphoo maso; siilukye bolaa pha nga mpenza. Kasi nalukye bolaa pha bato baso obokye babikye.

11

¹ Bèe benga ndakyisa ya nga, bo kobengye nga ndakyisa ya Klisto.

Mobesi ηwa ηwanwasi imbele sibondede yo

² Naekumole pho bèe konzumunya o maphoo maso na pho otaa ba ibanza mateya maephkye nga. ³ Emba nazingye obokye bèe oebe bobo: Klisto ali mokonzi ηwa lele munsɔ; lele ali mokonzi ηwa ηwanwasi we. Nwaphongo ali mokonzi ηwa Klisto. ⁴ Waangane bèe o losambo, bo lele kabondede, naa kaimole maphoo maauti na Nwaphongo, bo azibi moto nwe na etobu, mena kaphε Mokonzi nwe sɔɔ. ⁵ Ka bo ηwanwasi kabondede, naa kaimole maphoo maauti na Nwaphongo, waangane bèe o losambo, bo tazibi moto nwe na etobu, mena kaphε lele we sɔɔ; ali ndokolo ηwanwasi oangyi bée suwe. ⁶ Bo ηwanwasi tazibi moto nwe na etobu, akokyi na imianga suwe me. Nzuka ooli yango sɔɔ pho ya ηwanwasi obokye angye suwe naa aikolole, asengyesi imiziba etobu o moto. ⁷ Lele tasengyesi na imiziba moto, pho Nwaphongo amokyela bo oli yo Nwaphongo. Kateya na nkyemo ya Nwaphongo. Ka ηwanwasi, kateya nkyemo ya lele. ⁸ Na bomɔ, Nwaphongo taika kpa ekpele o nzoto ya ηwanwasi obokye aekyele na lele; kasi akpa nde ekpele o nzoto ya lele, aekyela na ηwanwasi. ⁹ Nwaphongo taika kyela lele pho ya ηwanwasi, kasi akyela nde ηwanwasi pho ya lele. ¹⁰ Yango mena, ηwanwasi asengyesi iziba moto nwe na etobu pho ya iteya o miyo ma bato

na o miyo ma baanze obokye ali o se ya bokonzi pha lele we. ¹¹ Emba o bomo pha banga o nte ya Nkolo, nwanwasi kazwe bokusi nde na lele we; lele kazwe bokusi nde na nwanwasi we. ¹² Pho nde bo owakyela Nwaphongo nwanwasi utama na lele, nde bomo me nwanwasi kabote lele, emba bee baso baute na Nwaphongo. ¹³ Bee mampenza, tena bolombe pha lowo lolo. Eli bolaa obokye nwanwasi abondele Nwaphongo sa miziba etobu o moto? ¹⁴ Ndengye eyalokyela Nwaphongo, mobesi nwa banga bato moloteya obokye bo lele ali na suwe nsanda eli soo pho ye. ¹⁵ Ka eli ngambo pho ya nwanwasi, bo abe na suwe nsanda. Na bomo, Nwaphongo amophe suwe nsanda obokye izibe moto nwe. ¹⁶ Bo moto ali na phowa ya ikula wo lowo lolo, aebe na bokuwe bobo: Ebe mangomba ma Nwaphongo, ebe banga mampenza, tololi na mobeko mosuu o elele ya lowo lalona.

Elambo ya Nkolo

¹⁷ Naeyimole phanza bobo: Lowo la bee lootelozingye nga lango lolo: Waangane bee elele yonyo, aangana sa bee tesili obokye siebongya, ka sieto bati. ¹⁸ Phanza banzimosi obokye waangaane bee, bato na bato babe na ya bee ewole; nambe kuta naanola obokye eli phele. ¹⁹ Esengyesi obokye ikabana sibe o nte ya bee, pho toebe o nte ya bee baali phele. ²⁰ Waangane bee elele yonyo pho ya izaa, teli obokye bee koze elambo ya Nkolo. ²¹ Na bomo, wazale bee o mesa pho ya izaa, moto na moto kawelane izaa ntoma ye mampenza na ndengye yonyo

obokye bana bali na nzala, bibi bayoko balangyi.
²² Mangambi ma b̄̄ temali obokye okye zaa naa okye nywa om̄? Ka naa kolukye obokye otiyole ingomba sa Nwaphongo na obokye oph̄e baatebali na ntoma s̄̄? B̄̄ kozingye obokye naew̄le bo? Obokye naesambe? Pha! Nga sikokyi esamba ph̄o ya maph̄o mamana.

²³ Kyeka, maph̄o maazwa nga oka Nkolo, maeimola nga, mango mama: Nkolo Yesu, na muna mokolo me n̄wa moambyaka Yuda, aesi ya kpa ipa, ²⁴ waumva yo iph̄e Nwaphongo melesi ph̄o ya sango aesi ya sikyese, ap̄h̄e baekosi b̄e, yokye: B̄̄ kpa, oze, eye eli nzoto ya nga. Naikabi ph̄o ya b̄̄. Okyelakye babona ph̄o ya inzumunyaka. ²⁵ Nde bom̄, o sima ya iza, akuli ya kpa k̄ph̄o, yokye: K̄ph̄o eye eli sangola enyakune, ekyesi b̄̄ na Nwaphongo o nte ya malongo ma nga. Imbele sis̄o saamobaka b̄̄ koenywe, okyelakye babona ph̄o ya inzumunyaka. ²⁶ Na bom̄, imbele sis̄o saamobaka b̄̄ koze ipa saasina, kombe na konywa k̄ph̄o mena, mena koimole simo ya iwaa sa Nkolo n̄n̄o waamoya yo. ²⁷ Yango mena, moto okooze ipa sa Nkolo, naa ookonywe k̄ph̄o ye na ndengye etelongoba, moto mona kamikyete, ph̄o aweni nzoto ya Nkolo na malongo me nde pha. ²⁸ Esengyesi obokye moto na moto amikyekye o ndondo ye, o boo pha iza ipa saasina, na inywaa k̄ph̄o mena. ²⁹ Bo moto kaze ipa saasina, naa kanywe k̄ph̄o mena, bo tas̄osi obokye eli nzoto ya Nkolo, mena kamibangyele bofe o nzoto ye mampenza. ³⁰ Yango mena, kowene bato baikye o nte ya

bèè, bana bali na malosi na bileme, bayoko baikye bawa. ³¹ Bo totate imikyeka banga mampenza phanza o mandondo ma banga o boo pha iza elambo ya Nkolo, etelomilukyele lowo o boo pha Nwaphongo. ³² Nkolo kalosambisa, kalophe bitumbu unwanwa eye pho ya obokye yo sa lonyete elele yonyo na bato ba mokyisi. ³³ Bande, waangane bèè pho ya iza elambo ya Nkolo, oziyanakye o nte ya bèè. ³⁴ Bo moto ali na nzala, aikye zaa o ingambi se, obokye iangana sa bèè sango sa ba pho ya imilukyela lowo o boo pha Nwaphongo. Maphoo mayoko maikasi, naama bongya wamoya nga oka bèè.

12

Makabo maambya Bolobo

¹ Bande, pho ya maphoo maakyekyi makabo maambya Bolobo, nazingyi obokye bèè omaebe na bolaa. ² Bèè koebe obokye watakaba bèè bapakano, wabaka kokye mibenga manzambe ma bikyeko mali mambubu. ³ Yango mena, nawo na bèè bobo: Moto okowo maphoo na nzela ya Bolobo pha Nwaphongo, etatole Yesu. Moto takoyi iwoo obokye Yesu ali Nkolo bo Bolobo tamokambi. ⁴ Makabo maambya Bolobo mali ndengye na ndengye. Ka Bolobo ali nde yo monomo. ⁵ Maalo maalophe Nwaphongo pho ya imokyelela mali ndengye na ndengye. Kasi tokyelele nde Nkolo monomo. ⁶ Bitoma bili ndengye na ndengye. Kasi Nwaphongo nde yo monomo okobikyele biso oka bato baso. ⁷ Bolobo kawenene oka moto na moto na ikabo

sonoso pho ya bolaa pha bato baso. ⁸ Na bomo, Boloboboyo monomoko kaphe ona moto boebakye pha iwao maphoo; kaphe oyoko zebi sa iwao maphoo. ⁹ Boloboboyo me nde yo monomoko kaphe ona moto ianola, kaphe oyoko mwiya nwa ibikya bato ba malosi. ¹⁰ Boloboboyo kaphe ona mwiya nwa ikyela bilekyesako, oka oomuyoko ikabo sa imola maphoo maute na Nwaphongo, oka oomosuu ikabo sa ikyesinya bolobobo bofe na nwa phele. Oka ona ikabo sa iwao noko insuu, oka oyoko ikabo sa ilimbola noko me mina. ¹¹ Eli Boloboboyo nde yo monomoko okokyele maphoo maso mamana. Kaphe moto na moto ikabo bo zingyi yo.

Nzoto yonoyo ili na binango biikye

¹² Na bomo, Klisto ali ndokolo nzoto yonoyo, ili na binango biikye. Na bo binango bili biikye, bili nde nzoto yonoyo. ¹³ Emba banga baso, Bayuda na baate bali Bayuda, baombo na masomi, Nwaphongo alobatisa na Bolobobo bonomoko. Tobuto nzoto yonoyo, Nwaphongo alotonza na Bolobobo bonobo. ¹⁴ Nzoto tili na enango yonoyo, kasi na binango biikye. ¹⁵ Bo ekolo ewo obokye: «Nga sili eboko, na bomoko sili enango ya nzoto», etemane enango ya nzoto pho ewo babona. ¹⁶ Bo itoo siwo obokye: «Nga sili ziyo; na bomoko, sili enango ya nzoto», etesiimane enango ya nzoto pho siwo babona. ¹⁷ Bo nzoto iso yabaka nde ziyo, nde kyiokye ndengye'ye? Bo yabaka nde itoo, nde kyiokye solo ndengye'ye? ¹⁸ O phele Nwaphongo akyela enango na enango o nzoto bo wazinga yo. ¹⁹ Bo

baso babaka nde enango yonoyo, nzoto nde teili. ²⁰ Na bomo, binango bili biikye, nzoto ili nde yonoyo. ²¹ Ziyu tesikokyi iwɔ na eboko obokye: «Nga sisengyesi na we! Na moto temokokyi iwɔ na makolo obokye nga sisengyesi na bɛɛ!» ²² Binango biso bili o nzoto ya moto; enango na enango eli na ntina ya yango. ²³ Binango biikyiky biiwene banga obokye tebili na ntina, eli be biikyele banga inzenga koleka biiyoko; na biyoko biiwene banga obokye bili binango ba so, tobiphe kaa koleka biyoko. ²⁴ Kasi binango biwene banga obokye bili bilaa o nzoto, toloomiphe ibibongya. Nwaphongo akyela nzoto babona obokye tophe kaa o binango biitebili na kaa. ²⁵ Yango mena, binango ba nzoto bango sa kabana, bɛɛ biso bisunganakye. ²⁶ Bo enango yonoyo ya nzoto eli na bolosi, binango biiyoko biso biwene bolosi elele yonoyo na enango me. Mena, bo enango yonoyo ezwe kaa, binango biyoko biso bikumbe na nkyisa elele yonoyo na enango me mena. ²⁷ Bɛɛ baso oli nzoto ya Klisto, monomo na monomo na bɛɛ ali enango ya nzoto me. ²⁸ O ingomba, Nwaphongo akyela batoma oetemi eya o boo, baimosi o etemi eya ibale, bateye o etemi eya iyato; sima baali na ikabo sa ikyela bilekyesako, baali na ikabo sa ibikya bato ba malosi, baasungye bato, bayoko baangyele bebi, bayoko baali na ikabo sa iwɔ noko insuu. ²⁹ Baso tebali batoma naa baimosi, naa bateye. Baso tebali na ikabo sa ikyela bilekyesako; ³⁰ naa sa ibikya bato ba malosi naa iwɔ noko insuu, naa sa ilimbola noko me mina. ³¹ Baka na

phowa ya makabo maa ntina. Kasi unwanwa eye namoeteya nzela eelekyi manzela maso na bolaa.

13

Lozingo

¹ Na bo naebi iwɔ nɔkɔ ya bato basuu na yaaka baanzelu, kasi bo sizingyi bebi, nali nde ebende ekyelele ngbe ngbe, na mbonda ekyekele tɔkɔ. ² Na bo nazwe ikabo saiimola Simo ya Nwaphongo, ebe na boebakye bosɔ, naa iyeba maphɔɔ masɔ mali miibombo, na bo nali na ianole siikye, nabuto imanya mangomba o elele ebakyi mango, ka bo sizingye bebi, nali nde moto pha. ³ Na bo nakabesi babola mbolo ya nga isɔ, ebe naa naambye nzoto ya nga obokye izikye, ka bo sizingye bebi, esizwe imɔ ekpele. ⁴ Lozingo ali na motema moanda, lozingo kakyele bolaa, taamengyele, taamitate, taamiulole na mawala; ⁵ taakyele maphɔɔ ma sɔɔ, taalukye nde bolaa phe mampanza, taaokye yɔɔ, taakyele malanga; ⁶ taasepele na mbelekye, kasi kasepele na maphɔɔ maa phele. ⁷ Kalimbisa maphɔɔ masɔ, kaanole maphɔɔ masɔ, kalemele mi maphɔɔ masɔ, kakuya maphɔɔ masɔ. ⁸ Lozingo taawe. Mokɔlɔ mɔnɔmɔ maphɔɔ maimole Bolɔbɔ mamounva, na ikabo sa iwɔ nɔkɔ insuu sa mounva, na boebakye phamounva. ⁹ Pho, boebakye pha banga boli bokyiyi, maphɔɔ maimole banga na nkombo ya Nwaphongo mali nde bitee. ¹⁰ Kasi wamoya maphɔɔ maabongɔ, maphɔɔ

maa bitee bitee mamounva. ¹¹ Wabaka nga nweengye, nawoko ndokolo nweengye, naumun-yaka ndokolo nweengye, namitunaka i maphoo ndokolo nweengye. Kasi oobuto nga phomba, nale maphoo ma bonwengye. ¹² Lolo eye, ikyi wene banga ili ndokolo elalaa ekye wene o talatala; kasi mokolo monomo moli, tomoiwene iso na miyo. Lolo eye naebe nde njwana eko; kasi mokolo monomo namoeba Nwaphongo bokonzebe yo.

¹³ Emba unwanwa eye, maphoo maato mama maikasi: Ianola, molemo na lozingo; kasi lowoo loolekyi maso onte me maato, eli lozingo.

14

Mateya masuu pho ya makabo ma Bolobo

¹ Bèe luka obokye ozingakye bebi na bèe. Baka na ná phowa ya makabo ma Bolobo, na koleka makabo ma imola maphoo maaute na Nwaphongo. ² Moto ookowo noko insuu, tawo na bato; mena kawole Nwaphongo, pho moto monomo taebe maphoo maawo yo. Kawo maphoo maabomba Nwaphongo na mwiya nwa Bolobo. ³ Ka moto okoimole maphoo maaute na Nwaphongo, mena kawole bato obokye abakuya o ianola, abalenza, amanya ngongo eeli na be. ⁴ Moto okowo noko insuu, mena kakuya aanola se mampenza, kasi yo okoimole maphoo maaute na Nwaphongo, mena kakuya aanola sa ingomba sisoo. ⁵ Phowa ya nga eli obokye bèe baso owoo noko insuu; nambi kula ba na phowa koleka obokye bèe oimole maphoo maaute na

Nwaphongo. Moto okoimole maphoo maaute na Nwaphongo ali na ntina koleka ookowo noko insuu; elaa nde bo okowo noko insuu mona, azwe moto wa ilimbola maphoo maawo yo mamana pho ya ikuya ingomba siso o aanola.

⁶ Bande, wamoya nga oka bee, bo nakye naewole na noko insuu, maphoo me mamoesunga ndengye'ye? Ekoyi obokye naeimole maphoo maanteya Nwaphongo, naa maphoo ma boebakye, naa maphoo maaute na Nwaphongo, naa naeteya maphoo ma Nwaphongo.

⁷ Tokpe ndakyisa ya mbolo ikyitube na be, boli iphengo, naa gidale bo nyesi ya yango teikyese phe, tomoeba na ye obokye eye bawande iphengo naa gidale? ⁸ Bo mowandi wa kyelelo taewandi na bolaa, tuluku aamibongya pho ya ebasi ndengye'ye? ⁹ Nde bomo pho ya bee; bo maphoo maawo bee na noko insuu temaoka na bolaa, bato bamaeba ndengye'ye? Mena bee kowo nde ya eweele. ¹⁰ Noko ili o mokyisi nzikye, kasi munoko na munoko moli na ntina ya nwango. ¹¹ Bo nga siebi munoko munvole be, yo okowo munoko mamuna amoba ndokolo mobutu pho ya nga, na nga namoba ndokolo mobutu pho ye. ¹² Nde bomo, boli bee na phowa ya makabo ma Bolobo, le obokye olukye na boikye makabo maakosa aanola sa ingomba.

¹³ Yango mena, yo okowo noko insuu, esen-gyesi obokye aongye na Nwaphongo, amophe ikabo sa ilimbola noko me oka bato. ¹⁴ Bo nabondede na noko insuu, molimo nwa nga mobondede, kasi maumunya ma nga temakyele na ekpele. ¹⁵ Nakyele bo? Namobondede o

molimo ηwa nga na o maumunya me; namotuba o molimo ηwa nga na o maumunya me. ¹⁶ Na bomɔ, bo kophe Nwaphongo melesi nde o molimo; moto mosuu oozasi o iangana bozasi, amooka ndengye ye obokye aanole Ame o ibondesi sa we, bo taebe naa kowɔ maphɔɔ iye? ¹⁷ Na bo obondesi Nwaphongo na bolaa, ibondesi sa we etesikuya mosuu o aanola se.

¹⁸ Naphe Nwaphongo melesi phɔ naelekye bɛɛ basɔ na iwɔ nkɔ insuu. ¹⁹ Kasi waangane bato ba ingomba, nazingye obokye nawɔ maphɔɔ matano obokye nateya bato na obokye nawɔ maphɔɔ nkoto na nkoto na nkɔ insuu iiteyokye bato.

²⁰ Bande, bɛɛ sa ba na maumunya ndokolo bana bakye; ba bana bakye o maphɔɔ mabe, phɔ ηwana taebe obokye maphɔɔ maakyele yo mali mabe; kasi bɛɛ ba baphomba o maumunya ma bɛɛ. ²¹ Bakoma o buku pha Nwaphongo bofo: «Nkolo yokye: Namotoma babutu phɔ ya iwɔle ibota sa nga na nkɔ ya bɛɛ babutu. Na bo babona etebabenele inzoka.»

²² Na bomɔ, ikabo sa iwɔ nkɔ insuu eli elembetele phɔ ya baatebali baanosi. Kasi phɔ ya baanosi phe. Emba ikabo sa imola maphɔɔ maaute na Nwaphongo eli elembetele phɔ ya baanosi. Kasi phɔ ya baatebali baanosi phe.

²³ Bo bato baatebali baanosi naa bato basuu baesi ya ezwa bɛɛ basɔ oanga o losambo kowɔ nkɔ insuu, bamobuya nde phele obokye bɛɛ oli bayeyee. ²⁴ Kasi bo bɛɛ basɔ koimole maphɔɔ maaute na Nwaphongo, moto otoebe Nwaphongo naa moto mosuu, bo anyɔsi o

aangana sa b̄e, amooka maph̄o maateya b̄e, amoeba obokye ali moto okokyele maph̄o mabe. Nwaphongo amotenela bolombe na maph̄o mas̄o maaokye yo. ²⁵ Maumunya maabombama o ndondo ye mamowenene o pha. Emba amiinya bo o se, amokumola Nwaphongo; amowo yokye: «Nwaphongo ali phele o nte ya b̄e!»

Molongo o ingambi sa Nwaphongo

²⁶ Bande, nawo na b̄e bobo: Waangane b̄e pho ya ibondele Nwaphongo, moto na moto abe na etoma ye; motubi abe, moteye abe, moto okoimole maph̄o maateya Nwaphongo abe, okoimole maph̄o na noko insuu abe, okolimbole maph̄o me abe; maph̄o mas̄o mamana masengyesi obokye makuya bato ba ingomba o ianola sa b̄e. ²⁷ Bo bato bawo noko insuu, ewo nde bato babale naa baato bobele; bawo monomo na monomo, emba moto monomo alimbole maph̄o maawo b̄e. ²⁸ Bo moto wailimbola maph̄o mamana tabe, esengyesi obokye monomo na monomo na b̄e, ale iwo na bokusi o nte ya bato baanga: Awo nde yo mpenza na na Nwaphongo. ²⁹ Oka bato baaimole maph̄o maaute na Nwaphongo, ewo bato babale naa baato; bayoko baokye naa maph̄o me maaute na Nwaphongo phele. ³⁰ Ka bo Nwaphongo ateye moto monomo o nte ya ingomba maph̄o ma sekyele, esengyesi obokye obakyi kawo phanza mona aikale b̄e. ³¹ B̄e baso monomo na monomo, okokyi imola maph̄o maaute na Nwaphongo, obokye bato

baso bazwe boebakye, bamilenza. ³² Baimole maphoo me mamana, esengyesi obokye baikale iba na bokonzi o ikolo sa ikabo saazwa be; ³³ pho Nwaphongo tali Nwaphongo wa mobulu; ali Nwaphongo okozingye bose.

Ndokolo o mangomba maso ma Nwaphongo. ³⁴ Esengyesi obokye babasi, bee sa kyela toko, waangane bato ba ingomba pho ya ibondela Nwaphongo. Tebaika baphe nzela obokye bawoko. Esengyesi obokye famiuyakye bokowo mobeko nwa Nwaphongo. ³⁵ Bo bali na phowa ya ituna maphoo batune bampele ba bee o mangambi. Teli bolaa obokye nwanwasi awo, waangane bato ba ingomba pho ya ibondela Nwaphongo. ³⁶ Bee kounyanya obokye maloba ma Nwaphongo mauta oka bee? Naa kounyanya obokye makoma suka nde oka bee?

³⁷ Bo moto kaumunya obokye ali moto okoimole maphoo maute na Nwaphongo, naa kaumunya obokye azwe ikabo sa Bolobo, asengyesi eba obokye maphoo maakome nga mama eli maphoo maantome Nkolo. ³⁸ Kasi bo taebe babona, bee saanola maphoo maawo yo.

³⁹ Bande, na bomo, phowa ya bee ebe ya iimola maphoo maute na Nwaphongo. Sa katela baali na ikabo sa iwo noko insuu. ⁴⁰ Le obokye maphoo mamana maso makyelame na bolaa na na molongo.

15

Ikundwa sa Klisto

¹ Bande, uṅwanṅwa eye nali na phowa ya eimola Simo Elaa eya eimolaka nga, eya anolaka b̄ɛɛ, eta ɓa na b̄ɛɛ ianola nono lolo eye. ² Bo bikyi b̄ɛɛ pho ya yango, ɓo banze maphoo me, ɓo waeyimolaka nga; ɓo tebe bomoo phe, aanola sa b̄ɛɛ sili nde pha. ³ Naeyimole simo eyazwaka nga, ekyelekye maphoo masoo obokye Klisto awa pho ya ɓobe pha banga, ɓo koimole buku pha Nwaphongo. ⁴ Bamokundaka, akundwa mokolo ḡwa iyato, ɓo koimole buku pha Nwaphongo. ⁵ Atokolɛɛ Petelo; sima awenene na batoma iko mbuka babale. ⁶ Bobele, aesi ya kye wenene na baekosi b̄ɛɛ koleka mikama mitano na mbala yonoyo. Baikye na b̄ɛɛ bataa ɓa na bomoo, kasi bayoko bawa. ⁷ Sima akye wenene na Zake, na na batoma basoo.

⁸ O sima ya b̄ɛɛ basoo, aesi ya wenene na nga. Bibi nga nali ndokolo ḡwana owa ukwa bouko. ⁹ Inga nali o suka ya batoma basoo. O solongo, inga tebakokyi imbanga toma, pho nga moto owa nyokoloko ingomba sa Nwaphongo. ¹⁰ Na ngolu ya Nwaphongo nali boli nga lolo eye; ngolu me taikaka empe pha, nakyelaka etoma koleka b̄ɛɛ basoo; na ɓo teyabaka nga mampenza, kasi ngolu ya Nwaphongo yabaka na nga elele yonoyo. ¹¹ Na bomoo, ebe nga, ebe b̄ɛɛ, banga basoo toteya Simo Elaa ya Yesu Klisto eyaanola b̄ɛɛ.

Ikundwa sa banga

¹² Banga bototeya obokye Klisto akundwa o nte ya bawe, ndengye'ye bana o nte ya b̄ɛɛ bawoo obokye bawe etebakundwe? ¹³ Bo bawe etebakundwe, kyelukye iwoo obokye Klisto taika

kundwa. ¹⁴ Ka bo Klisto taika kundwa o nte ya bawe, iteya sa banga sili nde pha, na aanola sa b̄εε sili nde pha mε. ¹⁵ Yamoba obokye, naa banga, towo maphoo ma bole pho ya Nwaphongo, obokye akundola Klisto o nte ya bawe. Nzuka taika kyela bomo, bo eli phεε obokye bawe etebakundwe. ¹⁶ Bo bawe etebakundwe Klisto ne taika kundwa o nte ya bawe ¹⁷ Emba bo Klisto taika kundwa o nte ya bawe, aanola sa b̄εε sili nde pha; otaa ba nde o maphoo ma b̄εε mabe. ¹⁸ Kyelukye iwo obokye na baanosi baso baawa bakye nde babona. ¹⁹ Bo tolemele oka Klisto nde pho ya bomoo booli na banga bobo, toli bato ba ngongo koleka bato baso.

²⁰ Kasi eli phεε, Klisto akundwa o nte ya bawe; ali moto owa o boo otati ikundwa o nte ya bawe. Wateya obokye baawa, na be, bamokundwa mε. ²¹ Nde bomo, bo wauta iwa na moto monomo, nde bomo mε ikundwa sa bawe siesi na moto monomo mε. ²² Bookowe bato baso na nzela ya Adama, nde bomo mε na nzela ya Klisto, bato baso baanole bamokundwa. ²³ Ka moto na moto amokundwa na imbele se; Klisto ali moto owa o boo owakundwa o nte ya bawe. O sima ye yamoba baanosi b̄εε; imbele sa moya yo. ²⁴ O sima ya maphoo maso, tomba ya koma o suka ya mokyisi. Klisto amotoo kaa ya bokonzi pha bakonzi baso, na mwiya nwa malobo maso, emba amba buya bokonzi bosoo oka ango Nwaphongo. ²⁵ Esengyesi obokye Klisto abe mokonzi nono wamunyeε Nwaphongo bailanga ne baso, na wabakyela yo o se ya makolo

me. ²⁶ Munguna nwa suka nwa moboma Nwaphongo, eli iwa. ²⁷ Na bomo, bakoma o buku pha Nwaphongo bobo: Nwaphongo akyela maphoo maso o se ya makolo ma Klisto. Kasi o iloba sisi maphoo maso, ma wenene na bolaa obokye eli Nwaphongo owakyela maphoo maso o se ya makolo ma Klisto, manya nde yo. ²⁸ Wamunva Nwaphongo ikyela maphoo maso o se ya makolo ma Klisto, emba yo mampenza Klisto amiuya o se ya Nwaphongo owa mophe bokonzi pha maphoo maso obokye Nwaphongo abe mokonzi o ikolo sa maphoo maso na bolaa.

²⁹ Bèe kula umunya lowo la bato babatisame o elele ya bawe; baumunya obokye bamozwa iye? Bo eli phele obokye bawe etebakundwe, pho ya'ye babatisame o elele ya be? ³⁰ Na Banga, pho ya'ye tomiphe imbele siso obokye towe? ³¹ Bande, nkolo iso nalembè nde na iwa. Naeyimosi lowo me obokye namikumole pho ya bèe bali elele yonyo na Yesu Klisto, Nkolo wa banga. ³² Bo yabaka na ndengye ya bomoto obokye nanwanaka na manyama ma ngonda wawa o Efese, nazwe iye? Bo bawe tebakundo, toze, tonywe, pho yana tomowa! ³³ Bèe sa mikosa na maphoo mamana: Itambula na bebi babe bato maphoo malaa maali o nte ya nwebi na be. ³⁴ Bèe ba na maumunya maalongoba; bèe sa kulaka kyela bobè, pho bana o nte ya bèe tebaebe Nwaphongo. Nawo babona pho naephe bèe so.

Nzoto ya bato baakundo

³⁵ Ka moto mṁṁṁṁ amotuna, yokye: Bawe bakundwe ndengye'ye? Bamokundwa na nzoto ya ndengye'ye? ³⁶ Ebubusi! Waphikye we mumboto o manyete, mumboto mamuna temokokyitokolo, bo temowe. ³⁷ Ekye phikye we o manyete eli nde mumboto pha. Imbele sisuu mumboto nwa blé naa mumboto mosuu; teli nwete nwa mumboto nwamotokolo. ³⁸ Nwaphongo kakosa mumboto mamuna, bo zingyi yo. Kakosa mumboto na mumboto bo wamokyela yo. ³⁹ Nzoto ya mbolo iso tili ndengye yonyo; nzoto ya bato ili na yango ndengye, ya manyama ndengye, ya manyosi ndengye, ya swe ndengye.

⁴⁰ Na nzoto ya mbolo ya ikolo ili, na nzoto ya mbolo ya mokyisi ili. Bolaa pha mbolo ya ikolo bokyese na bolaa pha mbolo ya mokyisi. ⁴¹ Moo mungyengye na ndengye ya nwango, na bokombe bongyengye na ndengye ya phango, na banyasesi bangyengye na ndengye ya be; na o nte ya banyasesi, nyasesi na nyasesi kangyengye na ndengye ye.

⁴² Yamoḁa baḁona imbele sa mokundwa bawe. Bamokunda nzoto ikyi pholo, yamokundwa nzoto itepholo. ⁴³ Wakunde béé nzoto me o manyete, teibe ndaa. Teibe na ná bokusi. Wamokundwa yango, yamoḁa nzoto indaa, ili na bokusi. ⁴⁴ Wakunde béé nzoto me o manyete, kyebe nzoto ili na banga iye. Wamokundwa nzoto me, yamoḁa nzoto ya molimo. Bo nzoto ili na banga iye ili, na nzoto ya molimo ili me. ⁴⁵ Na bomṁ, bakoma o buku pha Nwaphongo boḁo: Nwaphongo akyelaka moto owa o boḁo, eli Adama; amophekye bomṁ. Ka Adama owa sima

ali molimo okoamba bomoo. ⁴⁶ Nzoto ya molimo teiye o boo, kasi kyeye o boo nzoto ili na banga iye; ya molimo kyiye o sima. ⁴⁷ Adama owa o boo, Nwaphongo amokyelaka na mobulubutu nwa manyete mama. Adama owa ibale auta oka Nwaphongo o ikolo. ⁴⁸ Bato baso baali o manyete baulana na Adama owakyela bee na mobulubutu nwa manyete. Baali o ikolo baulana na Klisto moto owa uta o ikolo. ⁴⁹ Bo waulana banga na moto owakyela bee na manyete, nde bomoo me tomoulana na moto owa uta o ikolo.

⁵⁰ Bande, nalukye iwo na bee bobo: Nzoto yakyela bee na munsoti na na malongo teikokyi izwa bokonzi pha Nwaphongo, na nzoto ikyiwe teikokyi iba na bomoo pha bobele.

⁵¹ Kyeka, naeimole lowo lonolo laamibomba: Banga baso etoloowe; kasi tomobutwa banga baso ndengye esuu. ⁵² Nwana imbele mokyiky, nde na lokpatibinya la miyo lonolo, imbele sa moula bee kyelolo eya suka, pho imbele sa moula bee kyelolo me, bawe bamokundwa obokye bazwe nzoto iteipholo, emba nzoto ya banga baso yamobutwa ndengye esuu. ⁵³ Na bomoo, nzoto ikyipholo, yamozwa nzoto nsuu iteipholo; nzoto ikyiwe yamozwa nzoto iteiwe.

⁵⁴ Bo maphoo mamana makyelame, waumbo, wamozwa nzoto ikyipholo nzoto iteipholo, na wamozwa nzoto ikyiwe nzoto iteiwe, emba lowo laakoma bee o buku pha Nwaphongo lolo lamokokysisama: Iwaa tesikuli ba, Nwaphongo anyeti iwa. ⁵⁵ Iwa, elonga ya we yango ewa? Iwa etengu ya we yango ewa? ⁵⁶ Etengu ya iwa, eli isumu, emba bokusi pha isumu eli mobeko.

⁵⁷ Kasi tokumole Nwaphongo owa alophe elonga na nzela ya Nkolo wa banga Yesu Klisto.

⁵⁸ Emba bande na nga baa lozingo, b̄ēe otemekye na bokusi ombe na phikama nde phele phele. Omiphekye nde imbelele siso o bitoma ba Nkolo, na boebakye obokye ikuma sa b̄ēe pho ya etoma ya Nkolo, etesiikye pha.

16

Taaka ya isunga bebi

¹ Pho ya maphoo maakyekyi taaka ya isungyi sa baanosi ba Yelusaleme, na b̄ēe okyele bo wateyaka nga mangomba ma Galati. ² Eyenga yoooyoo na yoooyoo, monomoo na monomoo na b̄ēe, pho ya iambaka bilambo, amanyakye mi mbolo ye bokozwe yo kalangya imbale obokye obakye sa ziya ikoma sa nga. ³ Waamokoma nga, namotoma bato na nkanda obokye bakye ika bilambo ba b̄ēe o Yelusaleme bo wabaoloko b̄ēe. ⁴ Bo wasengyesi obokye na nga nakye omo, tomokye imbanga me molongo.

Maumunya ma Polo

⁵ Sima namoya oka b̄ēe ya nzela eya Make-doniya, pho namoakala o nkyisi me. ⁶ Namoba na b̄ēe banaa nkolo; wayoko namunva imbelele siso sa seekye obokye b̄ēe, okye nzika mbale eya mokye nga. ⁷ Pho mbala eye sikyi zinga obokye naya kaa oka b̄ēe nde bokaa, nalekane. Nali na phowa ya iba na b̄ēe banaa nkolo, bo Nwaphongo aanosi lowo me. ⁸ Nzuka nakane ikala wawa o Efese nono mokolo moumunya b̄ēe eyenga ya Pantekote. ⁹ Pho nambo zwa

nzela boβeβe, nabe omɔ obokye nakokya etoma eenene, na baailanga na nga bali baikye omɔ. ¹⁰ Bo Timote akomi omɔ, kyela na bolaa, amiwene obokye βeβe omunyangyesi o nte ya βeβe. Pho kakyele bokokyele nga etoma ya Nkolo. ¹¹ Emba moto sa motiyola, okye moika o imbanga se bose obokye akule mbutolela, pho nga na βebi tomoziya. ¹² Pho ya nwebi na banga Apolo, namolenza soosoo obokye ayakakye oka βeβe na βebi bayoko. Kasi tali phele na phowa ya iya uɲwanɲa eye. Nzuka amoya, mokolo ɲwamozwa yo nzela.

Maphɔɔ maa suka

¹³ Omibanzakye, oikale ianola na bokusi, omilenzaka, obe na bokusi. ¹⁴ Ozingane mi maphɔɔ maso maakyele βeβe. ¹⁵ Koebe Setefano na boonkpe phe; bali bato ba o boo baabongola mandondo ma βee oka Nwaphongo o mokyisi ɲwa Akaye. Bamibuya bato ba etoma ya Nwaphongo. Bande, naongye na βeβe ¹⁶ obokye na βeβe okumole bato babana na bato baso baakyele etoma. ¹⁷ Nali na nkyisa na iya sa Setefano, Pholotuna, Akaika, pho baampe ikyi imale nga o sima ya βeβe. ¹⁸ Balenza molimo ɲwa nga bo kolenza βeβe milimo maka βe. Emba, oebe ikumola bato me babana. ¹⁹ Mangomba ma nkyisi ya Azi maelongosi. Akilas na Prisile na Ingomba siangane oka βe, baelongosi na iko na iko o nte ya Nkolo ya banga. ²⁰ Bebi baso baali wawa baelongosi. Longonele o nte ya βeβe na inyangana na ndondo yonyo. ²¹ Maphɔɔ mama, nga moto omakomi: Ndongolo ya Polo! ²² Bo

moto tazingye Nkolo, azwe bofe! Maranatha!
(Kyeimole obokye Nkolo ya banga, yaka!) ²³ Le
obokye ngolu ya Nkolo ya banga ebe na b̄εε.
²⁴ Naezingye b̄εε baso o nte ya Yesu Klisto.

Sangola Eenyakune

Lobala: Sangola Eenyakune New Testament

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Lobala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

45dc5a8e-f513-5ba3-aad6-e48bd1d5b563